

**Επιμορφωτική Ημερίδα για τη Διδασκαλία των Ελληνικών (Φεβρουάριος 2016 - Απρίλιος 2016),
για Διευθυντές/Διευθύντριες (Δίκτυα Σχολείων ΕΔΕ):
Ενσωμάτωση Δεικτών στη Γλωσσική Διδασκαλία**

Πλαίσιο Σχεδιασμού και Οργάνωσης Διδασκαλίας

Ενότητα που αφορά στη διδασκαλία (βάσει του σχολικού γλωσσικού εγχειριδίου): «Νιώθω»

Τάξη: Β΄

Δημοτικό Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο Παρεκκλησιάς

Ημερομηνία: 05 Απριλίου 2016

Δίκτυο Σχολείων ΕΔΕ: κ. Ελένη Αρτεμίου - Φωτιάδου

Για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας συνεργάστηκαν οι: Μαρία Τσιαννή (Εκπαιδευτικός)
και Μάριος Στυλιανού (Σύμβουλος Ελληνικών)

Συνοπτική παρουσίαση ανάπτυξης της διδασκαλίας

• **Τι έχει προηγηθεί της διδασκαλίας:**

Τις προηγούμενες μέρες έχουμε εργαστεί διαθεματικά στην ενότητα «Νιώθω» (β΄ τεύχος ελληνικών). Η συγκεκριμένη ενότητα έχει εμπλουτιστεί με επιπλέον κείμενα κι έχει επεκταθεί στο φαινόμενο του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού με την ευκαιρία και της Παγκόσμιας Ημέρας κατά του Ρατσισμού (21 Μαρτίου).

Αρχικά, τα παιδιά μέσα από το παραμύθι «Η παλέτα των συναισθημάτων» της Έρα Μουλάκη ένωσαν την ανάγκη έκφρασης των συναισθημάτων τους και γνωρίστηκαν με αυτά. Το κείμενο προσεγγίστηκε τόσο στο μάθημα των Ελληνικών, ως ένα αφηγηματικό κείμενο, αλλά και στο μάθημα της Αγωγής Ζωής ως γνωριμία με τα **συναισθήματα** (ποια είναι και πότε νιώθω το κάθε συναίσθημα). Τα συναισθήματα συνδέθηκαν με τα χρώματα, δημιουργώντας το κάθε παιδί τη δική του παλέτα συναισθημάτων. Επιπλέον, στο μάθημα της Μουσικής έγινε ακρόαση διαφόρων μουσικών και συζήτηση για τα συναισθήματα που τους προκαλούν. Στη συνέχεια, δουλέψαμε με κείμενα της ενότητας «Νιώθω», όπου εντοπίσαμε συναισθήματα και εκφράσεις που δείχνουν το καθένα από αυτά. Δημιουργήσαμε οικογένειες λέξεων των συναισθημάτων, σχηματίζοντας από το ουσιαστικό, το ρήμα και το επίθετο.

Ακολούθως, μελετήσαμε τα κείμενα του βιβλίου «Το παιδί με το ακορντεόν» και «Μαζί είναι καλύτερα», μέσα από τα οποία προέκυψε το θέμα της **φιλίας** και της συνεργασίας, αντίστοιχα. Αφού έγινε μια ιδεοθύελλα για το ποιος είναι καλός φίλος και ποιος δεν είναι καλός φίλος, ακολούθησε

συζήτηση σχετικά με τη φιλία και τη συνεργασία. Τα παιδιά περιέγραψαν τον φίλο τους εξωτερικά, ανέφεραν χαρακτηριστικά καλού τους φίλου, ο οποίος έχει τα ταλέντα του, τα προτερήματα και τα ελαττώματά του, συνειδητοποιώντας ότι όλοι είμαστε διαφορετικοί. Επίσης, δημιουργήσαμε τον χαρταετό της συνεργασίας, τοποθετώντας στην ουρά του όλα τα ονόματα των παιδιών της τάξης. Τέλος, παρακολούθησαμε το βιντεάκι <https://www.youtube.com/watch?v=TwaJ-ORpfZw>

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας κατά του Ρατσισμού (21 Μαρτίου), παρουσιάστηκε ένα βιντεάκι κατά του **ρατσισμού** και στη συνέχεια έγινε μια παρουσίαση σχετική με τη **διαφορετικότητα**. Ακολούθησε συζήτηση σχετικά με τον ρατσισμό και παρουσιάστηκαν διάφορες αφίσες εναντίον του ρατσισμού. Παράλληλα, το θέμα συζητήθηκε και στο μάθημα των Θρησκευτικών. Η συζήτηση περιελάμβανε αφηγήσεις των παιδιών για φαινόμενα ρατσισμού, που τα ίδια τα παιδιά αντιμετώπισαν ή είδαν άλλους να αντιμετωπίζουν στο σχολείο τους ή στην κοινότητά τους. Τα παιδιά έθεσαν τους προβληματισμούς: «Γιατί παρατηρούνται ρατσιστικές συμπεριφορές εναντίον ομάδων ανθρώπων (αίτια);», «Πώς αντιμετωπίζεται ο ρατσισμός;». Παρακολούθησαμε τα βιντεάκια <https://www.youtube.com/watch?v=6uTSxrWiazg> και <https://www.youtube.com/watch?v=cRhbtOjAv0c>

Μέσα από τη συζήτηση και την ανταλλαγή απόψεων τα παιδιά συνειδητοποίησαν ότι ίσως χρειάζεται να καταγράψουν το τι γνωρίζουν καθώς και το τι δεν γνωρίζουν για τον ρατσισμό. Έτσι, ενεργοποιήθηκε η γνώση των παιδιών, όχι με τη μορφή καταγραφής πληροφοριών για το θέμα, αλλά με την καταγραφή και τον αναστοχασμό (στη συνέχεια) στερεοτύπων που τα παιδιά αποδέχονται ή θεωρούν δεδομένα. Έτσι, τα παιδιά επεξεργάστηκαν διάφορα κείμενα με σκοπό να απαντήσουν στο ερώτημα που οι ίδιοι έθεσαν, αλλά και για να εντοπίσουν πώς οι διάφορες κοινωνικές ομάδες της πλειοψηφίας τοποθετούνται ως προς αυτό. Αντιμέτωπισαν τα κείμενα κριτικά, λαμβάνοντας υπόψη τους: «Πώς **ΕΜΕΙΣ** βλέπουμε τον **ΑΛΛΟ**;»

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, εργαστήκαμε με το παραμύθι «Ο κήπος με τις τριανταφυλλιές» της Ελένης Αρτεμίου Φωτιάδου. Αφού διαβάσαμε ολόκληρο το παραμύθι, το επεξεργαστήκαμε ως αφηγηματικό κείμενο και μέσα από απόσπασμά του έγινε επεξεργασία, εντοπίζοντας συναισθήματα, εκφράσεις αυτών αλλά και ενέργειες ρατσισμού και κοινωνικού αποκλεισμού, προσπαθώντας να ανακαλύψουμε την αιτία αυτών. Μέσα στο απόσπασμα εντοπίστηκαν χαρακτηρισμοί (επίθετα) που αναφέρονται στις τριανταφυλλιές και χαρακτηρισμοί (επίθετα) που αναφέρονται στην ανεμώνη, η οποία φύτρωσε στον κήπο τους. Τέλος, τα παιδιά φαντάζονται ότι η ανεμώνη φυτρώνει σε ένα κήπο αποδοχής του άλλου και της διαφορετικότητάς του και γράφουν τη δική τους ιστορία. Στη συνέχεια, στο μάθημα της Αγωγής Ζωής, ετοιμάστηκαν καρτέλες για κάθε παιδί με τίτλο «Μιλώ θετικά για τον/την...», όπου κάθε μαθητής της τάξης έγραψε για το κάθε παιδί μια θετική δήλωση. Με παρόμοιο τρόπο προσεγγίστηκε και το παραμύθι «Ο Τριγωνοψαρούλης» του Βαγγέλη Ηλιόπουλου.

Οργανώσεις	MME	Λογοτέχνες	Μαθητές/τριες
Αφίσες	Ειδήσεις	Παραμύθι Ποίημα	Παραμύθι

- Δείκτης/ες Επάρκειας και Επιτυχίας που αφορούν στη διδασκαλία:

Κατανόηση Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές κατανόησης, για εντοπισμό βασικών και υποστηρικτικών πληροφοριών και εξαγωγή αρχικών συμπερασμάτων	1.4.1. Αιτιολογημένες προβλέψεις για το περιεχόμενο του κειμένου, με βάση την εικόνα και τον τίτλο 1.4.3. Απόδοση βασικών πληροφοριών με μη γλωσσικά μέσα και ποικίλους τρόπους 1.4.4. Επαναληπτική ανάγνωση για έλεγχο υποθέσεων σε σχέση με νοήματα κειμένου
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.4.2.1. Κατανοούν τη λειτουργία γλωσσικών στοιχείων στην εξέλιξη των γεγονότων και την παρουσίαση των χαρακτήρων σε αφηγήσεις 2.4.2.3. Αναγνωρίζουν συμβάσεις που αφορούν στη δομή αφηγήσεων	2.4.2.1.1. Πρωτοπρόσωπα και τριτοπρόσωπα ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων και σκέψεων, χρονικοί δείκτες 2.4.2.3.1. Διαμόρφωση επεισοδίων (πρόβλημα - κορύφωση - λύση), αλλαγές στο σκηνικό (ως χώρος ή και χρόνος δράσης)
3. Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.2. Κρίνουν τον τρόπο που η προσέγγιση του ίδιου θέματος σε διαφορετικά κείμενα επηρεάζει τους ίδιους ως αναγνώστες	3.2.1. Ομοιότητες - διαφορές μεταξύ κειμένων ίδιου είδους

Παραγωγή Γραπτού Λόγου

Δείκτες Επιτυχίας	Δείκτες Επάρκειας
1. Τοποθετούν ένα κείμενο σε πλαίσιο (θεματικό, επικοινωνιακό, κοινωνιοπολιτισμικό)	
1.2. Καθορίζουν τον σκοπό και τον αποδέκτη, συνδέοντας το παραγόμενο κείμενο με επικοινωνιακό πλαίσιο	1.2.1. Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα παραγωγής κειμένου, σε σχέση με τον αποδέκτη
2. Αναγνωρίζουν τον τρόπο που οργανώνεται και λειτουργεί ο λόγος σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης	
2.3.2.1. Αξιοποιούν γλωσσικά στοιχεία, για να αφηγηθούν γεγονότα με χρονική αλληλουχία και παρουσίαση χαρακτήρων 2.3.2.3. Αξιοποιούν συμβάσεις που αφορούν στη δομή κειμένου, για να αφηγηθούν γεγονότα με χρονική αλληλουχία και παρουσίαση χαρακτήρων	2.3.2.1.1. Πρωτοπρόσωπα ή και τριτοπρόσωπα ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων σκέψεων 2.3.2.3.1. Απλή μορφοποίηση των αφηγηματικών κειμένων με χρονική αλληλουχία και παρουσίαση των χαρακτήρων
3. Αξιολογούν και κρίνουν ένα κείμενο ως προς τη λειτουργία και το περιεχόμενό του	
3.1. Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα κειμένου, με βάση το θεματικό πλαίσιο και βασικές παραμέτρους του επικοινωνιακού πλαισίου	3.1.2. Επικοινωνιακή επάρκεια κειμένου: συνάφεια θέματος, σκοπού και αποδέκτη

Επιμορφωτική Ημερίδα για τη Διδασκαλία των Ελληνικών (Φεβρουάριος 2016 - Απρίλιος 2016), για Διευθυντές/Διευθύντριες (Δίκτυα Σχολείων ΕΔΕ): Ενσωμάτωση Δεικτών στη Γλωσσική Διδασκαλία

Ομάδα Εργασίας Ελληνικών (Δημοτική Εκπαίδευση)

- **Τι προγραμματίζεται να γίνει στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διδασκαλίας:**

I. Ανάκτηση προϋπάρχουσων γνώσεων

Οι μαθητές/τριες επαναφέρουν το τι έχουν συζητήσει τις προηγούμενες μέρες στο μάθημα των Ελληνικών. Παρουσιάζεται μια διαφάνεια με τους ήρωες που έχουμε γνωρίσει μέχρι τώρα στην ενότητα (Συναισθηματικούλα, Σέργιος, Ανεμώνη, Τριγωνοψαρούλης). Οι μαθητές/τριες ανακαλούν τη γνώση που έχουν αποκτήσει για τους ήρωες.

II. Επεξεργασία κειμένου

1. **Αφόρμηση:** Παρουσιάζεται ο τίτλος της ιστορίας και καλούνται τα παιδιά να υποθέσουν το περιεχόμενο της ιστορίας. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η εικόνα του ξιφία όπως φαίνεται και στο κείμενο του βιβλίου και τα παιδιά κάνουν και πάλι υποθέσεις σχετικά με το περιεχόμενο της ιστορίας. Ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το σωστό λεξιλόγιο «Υποθέτω...».
2. **Ακρόαση της ιστορίας:** Γίνεται μεγαλόφωνη ανάγνωση της ιστορίας από την εκπαιδευτικό, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται οι εικόνες της ιστορίας. Ακολουθεί επαλήθευση των υποθέσεων των παιδιών.
3. **Επιλεκτική ανάγνωση:** Μέσω της «επιλεκτικής ανάγνωσης (scanning), τα παιδιά σκανάρουν το κείμενο, χωρίς να διαβάσουν όλες τις λέξεις του κειμένου, εντοπίζοντας τους ήρωες του κειμένου.
4. **Εντοπισμός επεισοδίων (γραμμή λογοτεχνικής αφήγησης):** Οι μαθητές/τριες φαντάζονται ότι είναι σκηνοθέτες και πρέπει να μετατρέψουν την ιστορία σε ταινία. Έτσι καλούνται να εντοπίσουν τα επεισόδια της ιστορίας. Συζητούν τα κριτήρια με τα οποία μπορεί να ξεχωρίσει κανείς τα επεισόδια σε μια ιστορία (αλλαγή τόπου, χρόνου, ηρώων, συναισθημάτων). Για τον σκοπό αυτό μοιράζονται σε κάθε ζευγάρι οι εικόνες της ιστορίας, τις οποίες τα παιδιά βάζουν σε σειρά στο θρανίο τους και τις ομαδοποιούν σε επεισόδια. Παρουσιάζονται στον πίνακα, δημιουργώντας τη **λογοτεχνική γραμμή της αφήγησης**. Καλούμε τα παιδιά να συνεργαστούν **με το ζευγάρι τους** και να δώσουν ένα **τίτλο σε κάποιο από τα επεισόδια**, σύμφωνα με τον αριθμό που υπάρχει στο θρανίο τους. Γράφουν και οι δύο μαθητές/τριες, ο καθένας στην καρτέλα του και ανακοινώνουν τις ιδέες τους.
5. **Μετατροπή της γραμμής λογοτεχνικής αφήγησης στο βουνό της αφήγησης:** Καλούμε τα παιδιά να εντοπίσουν την εικόνα εκείνη στην οποία θεωρούν ότι παρουσιάζεται η κορύφωση της ιστορίας και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους. Η εικόνα αυτή τοποθετείται ψηλά και ακολούθως τα παιδιά τοποθετούν τις υπόλοιπες εικόνες, μετατρέποντας τη γραμμή της αφήγησης σε βουνό της αφήγησης.

6. **Σιωπηλή ανάγνωση (εντοπισμός ρατσιστικών σχολίων κι ενεργειών):** Βάζοντας τη συγκεκριμένη εικόνα στην κορυφή του βουνού, συζητούμε για το πώς ένιωθε ο Ξεφίας σ' αυτό το σημείο της ιστορίας και γιατί, καταλήγοντας στην έννοια του ρατσισμού και του αποκλεισμού. Έτσι τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν σιωπηλά την ιστορία με σκοπό να εντοπίσουν και να υπογραμμίσουν εκφράσεις και ενέργειες ρατσισμού και αποκλεισμού. Αναφέρουν τις εκφράσεις ρατσισμού που εντόπισαν κατά τη σιωπηλή ανάγνωση. (δουλεύουν ατομικά και στη συνέχεια ανταλλάσσουν ιδέες με το ζευγάρι τους). Τίθεται το ερώτημα:
- Ποια η γνώμη σας γι' αυτή τη συμπεριφορά των συμμαθητών του; (ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το κατάλληλο λεξιλόγιο: Η γνώμη μου είναι... Πιστεύω..., Νομίζω...)
7. **Εντοπισμός συναισθημάτων και εκφράσεων που τα φανερώνουν:** Τίθεται το ερώτημα:
- Πώς ένιωσε ο Ξέρξης μετά από όλες αυτές τις κοροϊδίες; (καλούμε τους/τις μαθητές/τριες να το υπογραμμίσουν).
 - Βρέστε στην αρχή του κειμένου και σημειώστε στην καρτέλα συναισθημάτων (στο συναίσθημα της στενοχώριας) εκφράσεις που φανερώνουν αυτό το συναίσθημα. (δουλεύουν ατομικά και στη συνέχεια ανταλλάσσουν ιδέες με το ζευγάρι τους). Βρίσκουν και σημειώνουν: «δεν έφαγε τίποτα...», «κλείστηκε στο δωμάτιό του...».
 - Κι όλα αυτά ήταν παράξενα για τον Ξέρξη; Γιατί; (καταγράφονται οι λέξεις λιχούδης, γελαστός στο λεξιλόγιο της ημέρας).
 - Ποια άλλα συναισθήματα λέτε να ένιωθε και γιατί; (παίρνουν λέξεις από τη τσάντα των συναισθημάτων).
 - Ποια η απάντηση της μητέρας του σε όλα αυτά τα παράπονά του;
 - Ψάξτε στο τέλος της ιστορίας, βρείτε πώς πήγε στο σχολείο την άλλη μέρα.
8. **Παιχνίδι «Αλήθεια ή Παραμύθια»:** Αρχικά τίθεται το ερώτημα: Πώς φάνηκε τελικά η αξία της μύτης του; Παρουσιάζεται στον Η.Υ. το τέλος της ιστορίας και παίζουμε το παιχνίδι «Αλήθεια ή Παραμύθια». Λέμε κάποιες δηλώσεις στα παιδιά και αυτά αρχικά με ένα σήμα χεριού δείχνουν αν είναι αλήθεια ή παραμύθια. Ακολούθως, λένε αν είναι αλήθεια ή παραμύθια και δικαιολογούν την απάντησή τους, διαβάζοντας το αντίστοιχο κομμάτι από την ιστορία. Κάποιες λέξεις καταγράφονται στο νέο λεξιλόγιο της ημέρας (σπαραχτικές, χιμάει, σαν βολίδα, ορμάει, κοφτερή).
- Ακολουθεί μια μικρή συζήτηση:
- Πώς λέτε να ένιωσε ο Ξέρξης στο τέλος της ιστορίας; Πώς να ένιωσαν οι συμμαθητές/τριες του;
 - Για ποιο σκοπό λέτε η συγγραφέας να έγραψε αυτή την ιστορία; Πέτυχε το σκοπό της;
 - Ποια ομοιότητα ή διαφορά εντοπίζετε να έχει η σημερινή ιστορία με άλλες ιστορίες που έχουμε διαβάσει;

9. **Διαχωρισμός ενεργειών:** Το δίχτυ του ψαρά μαζί με τα ψαράκια έχει αρπάξει και κάποιες λέξεις του κειμένου (κοροϊδεύουν, φωνάζουν, φοβούνται, γελάνε, χιμάει, πλησιάζει, ορμάει, ξεσκίζει). Παρουσιάζονται μία μία και καλούνται οι μαθητές/τριες να τις διαβάσουν.
- Τι μέρος του λόγου είναι οι λέξεις αυτές; Τι μας δείχνουν;
 - Με ποιο τρόπο θα μπορούσαμε να τις ομαδοποιήσουμε;

Οι λέξεις δίνονται στις ομάδες και τα παιδιά καλούνται να τις διαχωρίσουν σε αυτές που ταιριάζουν στον ξιφία και σε αυτές που ταιριάζουν στους συμμαθητές/τριες του και να τις ανακοινώσουν. Εντοπίζουν και σχολιάζουν τις καταλήξεις των ρημάτων.

10. **Αναδιήγηση της ιστορίας:** Ο τηλεοπτικός σταθμός «Βυθός», αναλαμβάνει να παρουσιάσει όλα όσα έγιναν στο θαλασσινό σχολείο. Καλούνται, λοιπόν, οι μαθητές/τριες να πάρουν τον ρόλο του δημοσιογράφου και να παρουσιάσουν στην τηλεόραση ένα από τα επεισόδια της ιστορίας. Πίσω από μία εικόνα βρίσκεται ένα αστεράκι. Τα παιδιά της συγκεκριμένης ομάδας καλούνται να σκεφτούν τι έγινε στο συγκεκριμένο επεισόδιο (ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο της ημέρας, χρονικούς συνδέσμους, ρήματα και συναισθήματα). Ακολουθεί η αναδιήγηση της ιστορίας σε συνεχή ροή.

III. Παραγωγή γραπτού λόγου

1. **Ανάπτυξη προφορικού λόγου ως προεργασία για την παραγωγή γραπτού λόγου:** Εκείνη τη στιγμή που ο Ξέρξης έσωζε τους συμμαθητές/τριες του, ένας άλλος δημοσιογράφος τρέχει να καλύψει το γεγονός... Τα παιδιά καλούνται να είναι ο Ξέρξης... και ο εκπαιδευτικός ο δημοσιογράφος. Δίνεται στα παιδιά μια εικόνα ξιφία χωρίς χαρακτηριστικά πρόσωπου. Τα παιδιά καλούνται να σχεδιάσουν το πρόσωπό του στο τέλος της ιστορίας, κάνοντάς τον χαρούμενο. Ο δημοσιογράφος ζητεί από τον κάθε Ξέρξη ένα σχόλιο γι' αυτό που έγινε στο τέλος της ιστορίας: «Τι έχετε να πείτε γι' αυτό που έγινε σήμερα;».
2. **Παραγωγή γραπτού λόγου:** Μετά από αυτή τη δύσκολη μέρα ο Ξέρξης επιστρέφει στο σπίτι του και γράφει στο ημερολόγιό του τι έγινε σήμερα και πώς ένιωσε...

IV. Αξιολόγηση

Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα του παραχθέντος κειμένου, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (χρήση ρήματα δράσης και έκφρασης συναισθημάτων σκέψεων).

- **Τι προγραμματίζεται να ακολουθήσει μετά από τη διδασκαλία:**
 - Ο Ξέρξης συναντά τον Τριγωνοψαρούλη και συζητούν για τις εμπειρίες τους. (αυτό θα μπορούσε να γίνει στο επόμενο μάθημα αρχικά ως δραματοποίηση και ακολούθως ως γραπτή έκφραση).
 - Βρίσκουμε και άλλα ψάρια τα οποία έχουν κάτι διαφορετικό. Τα παιδιά διαλέγουν ένα από αυτά τα ψάρια και γράφουν τη δική τους ιστορία γι' αυτόν τον ήρωα. Έτσι, δημιουργούμε διάφορες θαλασσινές ιστορίες διαφορετικότητας (η συγκεκριμένη δραστηριότητα γίνεται αφού γίνει μια προετοιμασία της δομής, του σεναρίου και αφού μαζέψουν το σχετικό λεξιλόγιο).
 - Στο μάθημα της Τέχνης θα δημιουργήσουν ένα πανό εναντίον του ρατσισμού, το οποίο θα τοποθετηθεί στον χώρο του σχολείου.
 - Αφού διερευνηθούν οι απόψεις και οι στάσεις τους γύρω από το θέμα, θα συναποφασίσουν για πιθανές δράσεις και τρόπους παρέμβασής τους στη σχολική αλλά και την τοπική κοινότητα.

- **Διδακτικό Υλικό (π.χ., κείμενα, ασκήσεις από σχολικά εγχειρίδια και συμπληρωματικό ή και άλλο εναλλακτικό υλικό):**
 «Ξ... όπως ξιφίας» (Από το Ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α' και Β' Δημοτικού σελ. 35)